

Tanulás a múzeumban

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

6. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ – Ember és környezete

A modul szerzője: Iván Zsuzsanna

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	11 – 12 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A múzeum és az iskola kapcsolatának megismertetése; alkotó gondolkodás ösztönzése; a tanórákon szerzett ismeretek alkalmazása és újakkal való kiegészítése
A modul témái, tartalma	Témák: Természet- és társadalom-földrajzi környezetünk, lakóhelyünk; Pszichikus működésünk, személyiségünk – tanulás Tartalom: A modul segít megszervezni egy múzeumi foglalkozást a felkészüléstől az értékelésig; egy konkrét példán keresztül mutatja be az interaktív tanulást, ehhez tanulói feladatlapokat ad segítségül
Megelőző tapasztalat	Tanulmányi kirándulások; erdei iskola; eddig szerzett, elsősorban természettudományos ismeretek
Ajánlott továbbhaladási irány	Erdei iskola, tanulmányi kirándulások, rendhagyó órák, nyári táborok
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: önállóság Önszabályozás: tolerancia Énhatékonyság-érzés: pozitív önértékelés A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés, problémakezelés, kreativitás, szabálykövetés Társas kompetenciák: együttműködés, empátia
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Magyar nyelv és irodalom; Ember és természet; Művészetek; Ember és társadalom (Kiemelt területek: a tanulók rendszerben, kölcsönhatásban, kapcsolatokban történő gondolkodása, megfigyelés, kísérletezés, következtetés, összehasonlítás, a tudomány, a tudományos kutatás bemutatása, tudásrendszerek összehangolása, készségek, képességek alakítása, a személyiségjegyek pozitív formálása, a tapasztalatok szóban, írásban történő helyes megfogalmazása, rajzban rögzítése, problémamegoldás elemi műveletei.) Tantárgyakhoz: természetismeret; magyar nyelv és irodalom; technika és életvitel; rajz és vizuális kultúra; történelem; hon- és népismeret; osztályfőnöki Modulokhoz: Fűvészkert, botanikus kert; Állatkerti séta; Tanulás a neten
Támogató rendszer	Pintér Tibor (szerk.): <i>Környezeti nevelés a bemutatóhelyeken</i> . Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért. Budapest, 2004 Vásárhelyi Tamás – Sinkó István: <i>Múzeum az iskolatáskában</i> . Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 2004

Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . Ökonet Kft. Budapest, 2001 www.museum.hu
--

Módszertani ajánlás

A modul megvalósítható tanórai és tanórán kívüli keretek között egyaránt, a helyi lehetőségeknek megfelelően. A múzeumi foglalkozást megelőzi egy felkészítő óra (lásd a modul első foglalkozását: mi van a múzeumban?; miért vannak a múzeumok?; mit lehet ott csinálni?; kik dolgoznak ott?; hogyan kell ott viselkedni? stb.). A múzeumi foglalkozás akkor hatékony, ha van idő célunk megvalósítására, ezért mindenképpen ajánlott két tanóra összevonása. Jó, ha a tapasztalatok összefoglalása, értékelése is a múzeumban történik, mert nem „múlik el” a múzeum varázsa.

Ma már szinte mindegyik múzeum ad segítséget – múzeumpedagógust, feladatlapokat, tájékoztatókat, sőt internetes támogatást – a múzeumi óra megtartásához. Ezért feltétlenül fontos feladat a pedagógus számára a látogatás előkészítése. El kell dönteni, hogy milyen típusú látogatást szeretnénk, milyen segítséget kérünk, és hogy mikor megyünk a múzeumba. Jelen modulnál külső segítségre nem sok szükség van, de a bejelentkezésre feltétlenül, mert egy osztállyal történik a látogatás. Engedélyt és lehetőséget kell kérni, hogy a tanulók kérdezhessenek a múzeumról (nem tárlatvezetésről van szó), és ami a legfontosabb, hogy kapjon a csoport egy helyiséget, ahol együtt leülhetnek megbeszélni és feldolgozni a látottakat. (Több múzeumban van már „tanterem” vagy foglalkoztató szoba.)

A modul olyan lehetőséget ajánl, ami talán az ország minden múzeumában megvalósítható, illetve egy általános múzeumi foglalkozás megszervezésének lehetőségét villantja fel. Nehéz általános sémát nyújtani, mert a múzeumok sokfélesége számtalan opciót kínál az oktatás, nevelés szinte minden mozzanatához. Egy adott helyen egy konkrét célt, teendőt megvalósítani „egyszerűbb” feladat. A foglalkozás megszervezéséhez javasolt tanórai összevonás nem okozhat nehézséget, mert a fent említett tantárgyi kapcsolódások miatt kiváló lehetőséget ad a komplex ismeretszerzéshez, a meglévő tudás rendszerezéshez, alkalmazásához, készség- és képességfejlesztéshez.

Feltétlenül szükséges egyeztetni a kollégákkal a tananyagok összekapcsolását. A legideálisabb, ha ez a tanmenetek készítése előtt történik meg. A felkészülés hatékony és a gyerekek által kedvelt lépése lehet egy projektfal készítése (Múzeumba megyünk!), amire a tanulók előzetesen felírják az adott témához kapcsolódó ismereteiket (például, hogy milyen múzeumokat ismernek, jártak-e valamelyikben, mi van egy múzeumban, letölthetnek anyagokat az internetről, elképzeltetik, milyen lenne az ő osztálymúzeumuk stb.).

A múzeumi foglalkozás feladatlapok „irányításával” történik. Ezt a tanulók párban vagy csoportban oldják meg. Szervezésük történhet valamely csoportalakítási módszerrel, vagy a tanár irányításával. Az utóbbi előnye, hogy az eltérő képességű tanulók egymástól segítséget kaphatnak, ezáltal könnyebben jutnak sikerélményhez, az önbizalmuk növekszik. Egy jól összeállított tanulópár vagy csoport alkalmas arra, hogy például egy diszlexiás tanuló segítséget kapjon a feladatlap olvasásában, értelmezésében, vagy egy magatartási problémákkal küzdő gyerek a feladat megvalósítására koncentráljon, egy zárkózottabb (esetleg szociokulturálisan hátrányosabb helyzetű) tanuló bátrabban dolgozzon, és természetesen a testi fogyatékos megfelelő segítséget kapjon. Ehhez azonban feltétlenül szükséges a pedagógus meggyőző, érthető magyarázata.

Az ismeretszerzés hatékonysága miatt célszerűbbnek látom a párokban történő munkát, de nagyobb létszámú osztályokban szükséges lehet a maximum négyfős csoportok kialakítása.

A foglalkozás után a múzeumban „begyűjtött” plakátokból, ismertetőkből kiállítást, montázst készíthetnek a csoportok az osztályterem falára.

Az A, B és C variációk szabadon alkalmazhatók, nem kell mindegyiket elvégeztetni a gyerekekkel.

A modul minden évszakban megvalósítható.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Mivel a modul célja az önálló ismeretszerzés, kutatás, élményszerzés, készség- és képességfejlesztés, ezért az értékelés célja is elsősorban az önértékelés fejlesztése. Az értékelésnek ki kell térni a társakkal való együttműködésre és a foglalkozás értékelésére is. A modul kínál egy szokatlan értékelési lehetőséget: a tanár is értékelheti önmagát, és a diák értékelése a tanár munkájára is kiterjed.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – A múzeumok szerepéről

P2 – Hogyan viselkednek a látogatók a múzeumban?

P3 – Értékelési variáció

P4 – Dramatizálás

Diákmellékletek

D1 – Feladatlap a múzeum megismeréséhez

D2 – Kérdőív múzeumlátogatáshoz